

Desplazos.org: periodisme a foc lent, periodisme responsable

Queralt Castillo Cerezuela

El passat 15 de març es va fer entrega, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, del XV Premi Memorial Joan Gomis de Periodisme Solidari. El guardó en la modalitat de trajectòria va recaure en el col·lectiu Desplazos.org, format per Jairo Marcos i Mª Ángeles Fernández pel seu projecte ‘Sed de agua, sed de vida’, que reivindica l’aigua com a bé comú i com a dret humà. Es tracta d’un projecte on s’expliquen les problemàtiques de diferents països, la majoria del Sud global, relacionades amb l’accés a l’aigua, un dret universal. Els reportatges, publicats en diferents mitjans i en els quals l’aigua funciona com un eix transversal o fil conductor, tenen un compromís solidari i posen en valor les desigualtats, la pobresa i la vulneració dels drets humans en diferents latituds.

El Jairo i la Mª Ángeles combinen el seu treball com a periodistes *freelance* amb altres feines. Ell fa classes a la universitat i ella és una de les coordinadores de *Pikara Magazine*. Des de fa més d’una dècada comparteixen una màxima: no creuen en el periodisme objectiu, creuen en el periodisme honest que fuig del ‘jo’ i de les experiències personals de qui escriu. Un periodisme, en de-

finitiva, centrat en l’altre i la seva mirada.

‘Sed de agua, sed de vida’ va néixer arran d’un treball de final de màster de la Mª Ángeles, mentre en Jairo estudiava a Mèxic. Va ser llavors quan van anar sorgint peces periodístiques relacionades amb l’aigua. “Vam veure que es podia tractar de moltes maneres. Fora del nostre país, però també aquí, ja que va coincidir amb la lluita contra la privatització a Madrid. Vam decidir especialitzar-nos

i vam començar a assistir a conferències per tenir més informació”, asseguren. No es consideren experts en el tema, però sí que diuen que ha estat una aposta. “La gent que ens segueix de fa temps, ja sap quin tipus de temes publiquem i pot ser que el periodisme del futur vagi cap aquí, cap a l’especialització”, puntualitza la Mª Ángeles.

D’ençà que van començar a treballar, Desplazos.org selecciona molt bé els mitjans amb qui treballa: volen mitjans que respectin el seu treball i el cuidin, mitjans que siguin propers i que entenguin quin tipus de periodisme fan. “Fa molts anys que som *freelance* i hem treballat a diferents països i tractant diverses temàtiques. Les tarifes actuals, però, són molt baixes, més si parlem de feina que comporta setmanes i setmanes.

Seleccionen bé els mitjans amb qui treballen: volen que siguin propers, que cuidin el seu treball i entenguin el tipus de periodisme que fan

“La crisi climàtica és urgent i implicarà un canvi d’hàbits; cal que els mitjans en parlin”

Treballar així ens ha cremat força, sobretot pel que fa a la part econòmica. Ara, instal·lats a Bilbao i amb una feina fixa, podem seleccionar millor els temes”, diu en Jairo.

UN PERIODISME RESPECTUÓS ÉS UN PERIODISME AMB SALUT

Comunicar què succeeix als països del Sud global no és una tasca fàcil. Sovint, molts periodistes i mitjans cauen en cert paternalisme i la peça periodística perd el sentit. D’altres vegades, com en el cas dels fenòmens meteorològics extrems o els desastres naturals, no es fa seguiment del tema o dels casos que s’expliquen. Es parla de què passa en el moment, però no es torna al territori. ¿Què se n’ha fet de tota aquella gent que ho va perdre tot durant el tsunami al sud-est asiàtic el desembre del 2004? Malgrat, això, tant en Jairo com la Mª Àngeles mantenen la fe en la professió: “Les lògiques del periodisme funcionen així; i els temes cauen a l’oblit massa ràpid, però penso que s’està fent bona informació”, assegura en Jairo. Per a la Mª Àngeles, tot es tracta d’un aprenentatge: “La professió t’obliga a renovar-te de manera constant, però el més important és saber apropar-se a les persones. Al final, es tracta d’una aposta personal i de generositat amb les persones que han compartit amb tu la seva història. Igual de denunciable és l’extractivisme de la terra com l’informatiu. El periodisme hauria de ser més respectuós”.

Desplazados.org va ser un dels primers col·lectius a abordar la crisi climàtica. De fet, en van començar a parlar quan la majoria de mitjans

generalistes no ho mencionaven a les seves pàgines. Ara, creuen que hi ha més interès pel tema, tant per part dels mitjans com per part de la població. “Creiem que està bé que els mitjans se sumin a parlar del canvi climàtic. Ja es veurà si és un tema d’agenda o no, però és un tema important. L’emergència climàtica és urgent i ara genera més interès, perquè implicarà un canvi d’hàbits i de vida, per això la labor dels mitjans és atendre aquestes

necessitats d’informació”, apunta en Jairo.

Els dos periodistes es mostren molt contents amb el premi rebut i els ajuda a reforçar la seva creença en un periodisme independent. “Aquests reconeixements s’agraeixen, ja que t’ajuden a sentir que formes part de quelcom. És un suport moral important i ajuda al reconeixement i la visibilitat del nostre treball”.

1 Jairo Marcos i Mª Àngeles Fernández a la sala d’actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya després de rebre el premi.